

Modül (Öneri) No	231
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Hz. Ali'nin (ra) Şahsiyet-i Maneviyesi
Modül (Alt konu)	Hz. Ali'nin (ra) Velayet ve Hilafetle İlgili Vazifeleri
Amaçlar	- Hz. Ali'nin (ra) iki cihetini (şahsi kemalatı ve Al-i Beyt'in şahs-ı manevisini temsil etmesi) ayırt eder. - Hz. Ali'nin hilafetinin tevhid etmesindeki (sonraya bırakılmasındaki) ilahi muradı ve bu süreçteki hikmetleri (tefrikadan korunma, fitnelere karşı mukavemet) kavrar. - Dünyevi saltanatın aldatıcılığına karşılık Al-i Beyt'in "hakaik-i İslâmiyeyi muhafaza" vazifesini idrak eder. - Hz. Ali'nin (ra) zahiri hilafetin ötesinde, kıyamete kadar sürecek olan manevi saltanatını ve "Şah-ı Velayet" unvanının önemini kavrar. - Hz. Ali'nin (ra) harika ilmiyle Kur'an'ın tevili ve istikbalden haber veren (Celcelutiye gibi) eserleri arasındaki bağı fark eder.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-3
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Boşluk Doldurma: Nedenlerin ve sonuçların açıklanması gereken durumlarda, metindeki temel hakikatlerin öğrenciler tarafından anlamlı şekilde tamamlanmasıdır. Tombala Etkinliği: Hazırlanan soruların bir kutudan çekilerek cevaplanmasıyla ilerleyen, bilgiyi pekiştiren bir oyundur.
Materyal ve Teknoloji	Kâğıt, Kalem, Pano, Kutu
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Giriş: Güdüleme ve Hazırlık: Öğrencilere "İlmin kapısı olmak ne demektir?" sorusu yöneltilir. Hz. Ali'nin (ra) fevkalade liyakatine rağmen neden ilk halife olmadığına dair tarihi sual sınıfa bırakılarak merak uyandırılır. Gelişme: Uygulama Boşluk Doldurma ve Analiz: Metinler üzerinde bireysel çalışma yapılır. Özellikle "Saltanat-ı dünyeviye dır" ve "Ben Kur'an'ın tenzili için harp ettim, sen de için harp edeceksin!" cümlelerindeki boşlukların (aldatıcıdır / tevili) doldurulması ve bu ifadelerin neden-sonuç bağlamında yorumlanması istenir. Öğrenciler bu temel hakikatler üzerine

	beşer cümlelik özgün açıklamalar hazırlar. Tombala Etkinliği: Öğrenciler okudukları bölümlerden (Hz. Ali'nin cesareti, Al-i Beyt'in vazifesi, Şah-ı Velayet unvanı vb.) beşer soru hazırlar. Sorular kutuya atılır; her öğrenci çektiği soruyu cevaplar ve sözü bir arkadaşına bırakır. Sonuç: Özetleme; Hz. Ali'nin zahiri bir mağlubiyet gibi görünen siyasi sürecinin aslında kıyamete kadar sürecek "Üstad-ı Küll" (herkesin hocası) makamını kazandığı vurgulanarak ders toparlanır.
Ölçme ve Değerlendirme	Öğrenme Galerisi: 4'er kişilik gruplar, "Hz. Ali'nin Velayet Vazifesi" ve "Hilafet Hikmetleri" başlıklarında öğrendikleri anahtar bilgileri kağıtlara yazıp panoya asarlar. Gruplar galeriyi gezer; "Neden Emeviye döneminde İslam hakikatleri muhafaza edildi?" veya "Neden Hz. Ali hakkında daha çok hadis yayıldı?" gibi kritik noktaları not alarak eksiklerini tamamlarlar.
İlişkili Metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ Şu makamda bir mühim sual vardır ki denilir ki: Hazret-i Ali, o derece hilâfete liyakati olduğu ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma karabeti ve harikulâde cesaret ve ilmi ile beraber, neden hilâfette takaddüm ettirilmedi? Ve neden onun hilâfeti zamanında İslâm çok keşmekeşe mazhar oldu?” Elcevap: Âl-i Beytten bir kutb-u a’zam demiş ki: “Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ali’nin (ra) hilâfetini arzu etmiş; fakat gâibden ona bildirilmiş ki murad-ı İlâhî başkadır. O da, arzusunu bırakıp, murad-ı İlâhîye tâbi olmuş.” Murad-ı İlâhînin hikmetlerinden birisi şu olmak gerektir ki: Vefat-ı Nebevîden sonra, en ziyade ittifak ve ittihada gelmeye muhtaç olan Sahabeler, eğer Hazret-i Ali başa geçseydi, Hazret-i Ali’nin hilâfeti zamanında zuhura gelen hâdisatın şهادetiyle ve Hazret-i Ali’nin mümâşatsız, pervasız, zahidâne, kahramanâne, müstağniyâne tavrı ve şöhretgir-i âlem şecaati itibarıyla, çok zatlarda ve kabilelerde rekabet damarını harekete getirip tefrikaya sebep olmak kaviyyen muhtemeldi. Hem Hazret-i Ali’nin hilâfetinin tehhür etmesinin bir sırrı da şudur ki: Gayet muhtelif akvamın birbirine karışmasıyla, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmın haber verdiği gibi sonra inkişaf eden yetmiş üç fırka efkârının esaslarını taşıyan o akvam içinde, fitneengiz hâdisatın zuhuru zamanında Hazret-i

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Ali gibi harikulâde bir cesaret ve feraset sahibi, Hâşimî ve Âl-i Beyt gibi kuvvetli, hürmetli bir kuvvet lâzım idi ki dayanabilsin. Evet, dayandı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın haber verdiği gibi, “Ben Kur’ân’ın tenzili için harp ettim; sen de tevili için harp edeceksin.”

Hem eğer Hazret-i Ali (ra) olmasaydı, dünya saltanatı, mülûk-i Emeviyeyi bütün bütün yoldan çıkarmak muhtemeldi. Halbuki karşılarında Hazret-i Ali (ra) ve Âl-i Beyti gördükleri için, onlara karşı muvazeneye gelmek ve ehl-i İslâm nazarında mevkilerini muhafaza etmek için, ister istemez, Emeviye Devleti reislerinin umumu, kendileri olmasa da, herhalde teşvik ve tasvipleriyle, etbaları ve taraftarları, bütün kuvvetleriyle hakaik-ı İslâmiyeyi ve hakaik-ı imaniyeyi ve ahkâm-ı Kur’âniyeyi muhafazaya ve neşre çalıştılar. Yüz binlerle müçtehidîn-i muhakkikîn ve muhaddisîn-i kâmilîn ve evliyalar ve asfîyalar yetiştirdiler. Eğer karşılarında Âl-i Beytin gayet kuvvetli velâyet ve diyanet ve kemâlâtı olmasaydı, Abbasîlerin ve Emevîlerin âhirlerindeki gibi, bütün bütün çığırdan çıkmak kaviyyen muhtemeldi.

Eğer denilse: “Neden hilâfet-i İslâmiye Âl-i Beyt-i Nebevîde takarrur etmedi? Halbuki en ziyade lâıyk ve müstahak onlardı.”

Elcevap: Saltanat-ı dünyeviye aldatıcıdır. Âl-i Beyt ise, hakaik-ı İslâmiyeyi ve ahkâm-ı Kur’âniyeyi muhafazaya memur idiler. Hilâfet ve saltanata geçen, ya nebî gibi masum olmalı, veyahut Hulefa-i Raşidîn ve Ömer bin Abdülaziz-i Emevî ve Mehdi-i Abbasî gibi harikulâde bir zühd-ü kalbi olmalı ki aldanmasın. Halbuki Mısır’da Âl-i Beyt namına teşekkül eden devlet-i Fatîmiye hilâfeti ve Afrika’da Muvahhidîn hükûmeti ve İran’da Safevîler devleti gösteriyor ki saltanat-ı dünyeviye Âl-i Beyte yaramaz; vazife-i asliyesi olan hıfz-ı dîni ve hizmet-i İslâmiyet’i onlara unutturur. Halbuki saltanatı terk ettikleri zaman, parlak ve yüksek bir surette İslâmiyet’e ve Kur’ân’a hizmet etmişler.

İşte bak: Hazret-i Hasan’ın neslinden gelen aktablar, hususan Aktab-ı Erbaa ve bilhassa Gavs-ı A’zam olan Şeyh Abdülkadir-i Geylânî; ve Hazret-i Hüseyin’in neslinden gelen imamlar, hususan Zeynelabidin ve Cafer-i Sadık –ki her biri, birer manevî mehdî hükmüne geçmiş– manevî zulmü ve zulûmatı dağıtıp, envâr-ı Kur’âniyeyi ve hakaik-ı imaniyeyi neşretmişler, cedd-i emcedlerinin birer vârisi olduklarını göstermişler.

(Mektubat, s. 121-122-123, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

Eğer desen: Hilâfet-i İslâmiye noktasında İmam-ı Ali’nin fevkalâde iktidarı, harikulâde zekâsı ve yüksek liyakatiyle beraber, seleflerine nisbeten muvaffakiyetsizliği nedendir?

Elcevap: O mübarek zat, siyaset ve saltanattan ziyade, daha çok mühim başka vazifelere lâıyk idi. Eğer tam muvaffakiyet-i

siyasiye ve tamam saltanat olsaydı, “Şah-ı Velâyet” ünvan-ı manidarını bihakkın kazanamayacaktı. Halbuki zâhirî ve siyasî hilâfetin pek çok fevkinde, manevî bir saltanat kazandı ve üstad-ı küll hükmüne geçti; hatta kıyamete kadar saltanat-ı manevîsi bâkî kaldı.

(Mektubat, s. 68, Yeni Asya Neşriyat, Nisan-2023)

Elcevap: Hazret-i Ali’ye (ra) iki cihetle bakılmak gerektir. Bir ciheti şahsî kemalât ve mertebesi noktasından, ikinci cihet Âl-i Beyt’in şahs-ı manevîsini temsil ettiği noktasındandır. Âl-i Beyt’in şahs-ı manevîsi ise, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın bir nevi mahiyetini gösteriyor.

İşte birinci nokta itibarıyla, Hazret-i Ali (ra) başta olarak bütün ehl-i hakikat, Hazret-i Ebu Bekir ve Hazret-i Ömer’i (ra) takdim ediyorlar. Hizmet-i İslâmiyette ve kurbîyet-i İlâhiyede makamlarını daha yüksek görmüşler.

İkinci nokta cihetinde Hazret-i Ali (ra) şahs-ı manevî-i Âl-i Beyt’in mümessili ve şahs-ı manevî-i Âl-i Beyt bir hakikat-i Muhammediyeyi (asm) temsil ettiği cihetle, muvazeneye gelmez. İşte Hazret-i Ali (ra) hakkında fevkalâde senakârâne ehadis-i Nebeviye, bu ikinci noktaya bakıyorlar. Bu hakikati teyid eden bir rivayet-i sahiha var ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş: “Her nebînin nesli kendindendir. Benim neslim Ali’nin (ra) neslidir.”

Hazret-i Ali’nin (ra) şahsı hakkında sair hulefadan ziyade senakârâne ehadis-in kesretle intişarının sırrı şudur ki: Emevîler ile Haricîler ona haksız hücum ve tenkis ettiklerine mukabil, Ehl-i Sünnet ve Cemaat olan ehl-i hak, onun hakkında rivâyâtı çok neşrettiler. Sair Hulefa-i Raşidîn ise öyle tenkit ve tenkise çok maruz kalmadıkları için onlar hakkındaki ehadis-in intişarına ihtiyaç görülmedi.

Hem istikbalde Hazret-i Ali (ra) elîm hâdisâta ve dahilî fîtnelere maruz kalacağını nazar-ı nübüvvetle görmüş, Hazret-i Ali’yi (ra) me’yusiyetten ve ümmetini onun hakkında sû-i zandan kurtarmak için

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْهِ مَوْلَاهُ² gibi mühim hadislerle Hazret-i Ali’yi (ra) teselli ve ümmeti irşad etmiştir.

(Lem'alar, s. 40, Yeni Asya Neşriyat, Eylül-2022)

² Ben kimin dostuysam, Ali de onun dostudur. (Tirmizî, Menakıb: 19; İbni Mâce, Mukaddime: 11; Müsned, 1: 84, 118, 119, 152, 331, 4: 281, 368, 370, 382, 5: 347, 366, 419; Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 6: 218.)

KERAMET-İ ALEVİYENİN NETİCESİ

Madem Hazret-i Ali (ra)

أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا³ hadisine mazhardır.

Hem madem “Şah-ı Velâyet” ünvanını alarak harika kerametleri göstermiştir.

Hem madem âhîrzamanda gelen hâdiselere karşı, Kur’ân ve Âl-i Beyt cihetinde, herkesten ziyade alâkadardır.

Hem madem esrarlı Kaside-i Ercûze’de ve meşhur Kaside-i Celcelûtiye’inde vakıat-ı istikbaliyeden haber veriyor. Ve “Esrar-ı gaybiyeyi benden sorunuz” diye iddia ederek kısmen davasını ihbarat-ı sadıka-i gaybiye ile ispat etmiştir.

Hem madem o iki kasidesinde takip ettiği en mühim esas ve en büyük ders İsm-i A’zam’dır. Ve İsm-i A’zam ile meşgul olanlar ile konuşur, teselli ve teşcî eder.

Hem madem o kasideler istikbale baktıkları vakit çok emareler ve işaretler ile hem manalarıyla, hem cifrî hesabıyla şu zamanımızı ve şu zamandaki hadisat-ı acibeye parmak basıyor ve aynı hâdiseyi mükerreren işaretle gösteriyor.

Hem madem Risale-i Nur bu zamanda iman ve Kur’ân hizmetinde Hazret-i Ali’nin (ra) nazarına çarpacak en ehemmiyetli bir hâdisedir. Ve Hazret-i Ali (ra) tesisinde harika ilmiyle ve harikulâde şecaatıyla cihanpesendâne hizmet ettiği ve üstünde titrediği hakaik-ı imaniye ve Kur’âniyeyi harika bir tarzda kat’î bürhanlarıyla ispat eden Risale-i Nur, o kudsî hakikatleri güneş gibi göstermiştir.

(Sikke i Tasdiki Gaybi, s. 161, Yeni Asya Neşriyat, Mayıs-2024)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁴
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁵

³ Ben ilmin şehriyim, Ali ise onun kapısıdır. (Tirmizî, Menakıb: 20; Hâkim, Müstedrek, 3:126.)

⁴ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁵ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)